Shemuel, Week 65: 16:12-23 - The Shifting Spirit of Gd; Is There a Musician in the House?

R' Mordechai Torczyner – torczyner@torontotorah.com

16:11-13 G-d Selects David (continued)

1. Abarbanel to Shemot 30:22

העיקר הא' הוא בידיעת הצורך שיש במשיחה לכלי המקדש לכהנים ולמלכים... האחת כדי שתהיה אות הבחירה האלקית... והתכלית הב' הוא כדי להכין הנמשח לקבל השפע האלקי שע"י אותה משיחה תדבק בו ההשגחה העליונה... כי הנה שאול מיד שנמשח צלחה עליו רוח ד' והתנבא ונהפך לאיש אחר והיה זה לסבת המשיחה, ובדוד נאמר (שמואל א ט"ז י"ג)...

The first principle is to identify the need for anointing the Temple vessels, kohanim and kings... First: As a sign of Divine selection... And the second purpose is to prepare the anointed one to receive Divine influence, for via the anointing, the Higher supervision will stick to him... For immediately after Shaul's anointing, the spirit of Gd was manifest upon him and he prophesied and he became a different person, due to the anointing. And of David it says (16:13)...

2. Talmud Yerushalmi, Yoma 1:3

3. Rabbi Naftali Zvi Yehudah Berlin, Haameik Davar to Vayikra 7:35

"זאת משחת." גדולת, וכמש"כ רש"י יחזקאל כח:יד "'ממשח' לשון גודל, כמו 'אנשי מדות' 'גברי דמשחן'" עכ"ל. אלא דלשון "מדות" אינו אלא גודל בקומה, ולשון "משיחה" משמעו גדול בכל מעלה. והיינו דאי' בירושלמי יומא פ"א.. "שמן המשחה" משמעו שהוא מגדל בכל פרט, וכענין דכתיב בדוד...

"This is the *mishchah* of" – "The greatness of", as Rashi wrote (Yechezkel 28:14), "'*mimshach*' means greatness, as 'Men of *middot*' is 'men of *mishchan*'." But *middot* is only about physical height, and *meshichah* is about magnitude in every way. As in Yerushalmi Yoma 1... Shemen hamishchah means it elevates every aspect, as is written of David...

4. Talmud, Yoma 18a

"והכהן הגדול מאחיו" שיהא גדול מאחיו בכח בנוי בחכמה ובעושר. אחרים אומרים מנין שאם אין לו שאחיו הכהנים מגדלין אותו? תלמוד לומר "והכהן הגדול מאחיו" גדלהו משל אחיו.

"And the kohen who is greater than his brethren" – He shall be greater than his brethren in strength, beauty, wisdom and wealth. Others said: How do we know that if he doesn't have [wealth], his brethren kohanim shall elevate him? "The kohen who is greater *mei'echav*" – Elevate him from that which his brethren possess.

5. Rambam, Moreh haNevuchim 2:45

The first prophetic level is for Divine aid to accompany a person, moving and energizing him to a great positive deed, like saving an important group from evildoers, or saving a great, important person, or benefiting a large number of people. He will find something moving him to action...

And know that a force like this never left Moshe Rabbeinu from the time he reached maturity. This was what motivated him to kill the Egyptian and to halt the wicked one of the two fighters... And so a force like this accompanied David after he was anointed with the oil of anointing, as it says... And so he was mighty against the lion and the bear and the Philistine and the like, with this spirit of Gd.

6. Radak to Shemuel I 16:13

וזאת רוח הגבורה העירה את דוד להרוג את הארי והדוב והפלשתי וכן רוח הקדש נולדה בו מהיום ההוא ומעלה ואמר השירים והמזמורים ברוח הקדש שנולדה בו כי בכלל "רוח ד'" רוח הקדש ורוח גבורה:

This spirit of might aroused David to kill the lion, bear and Philistine, and the sacred spirit was born in him from that day forward and he recited poems and songs with the sacred spirit born in him. For "spirit of Gd" includes the sacred spirit and the spirit of might.

16:14-15 Shaul's Illness

7. Ralbag to Shemuel I 16:13

והנה ספר שהיום ההוא צלחה רוח ד' אל דוד בדרך שהיה מצליח בכל אשר היה עושה, וסרה רוח ד' מעם שאול שהיתה לו תחלה בכל אשר יפנה. וחבב הש"י שבעתהו רוח רעה להמיתו בלא עתו כי מאסהו ממלך עם שזה היה כלי להתקרב דוד אל המלוכה. ברוך ד' אשר לו נתכנו עלילות: It told that on that day, the spirit of Gd was manifest on David such that he succeeded in all he did, and the spirit of Gd left Shaul; he had possessed it at first, in all he did. And Gd caused an evil spirit to frighten him, to kill him before his time, for He rejected him from monarchy – even as this was also a means of drawing David to the throne. Blessed is Gd; all plans are His.

8. Abarbanel to Shemuel I 16:14

יגיד הכתוב שמיד כאשר נמשח דוד למלך מיד צלחה עליו רוח אלקין קדישין ומיד סרה רוח מעם שאול, והיתה אצלי הסבה בזה לפי שלא היה זה הרוח לבד רוח הגבורה אשר ימצא בגבורים רבים יחד, אבל היה הרוח גודל הלב ברוח משפט... כפי הראוי למלך ישראל בפרט, וזה היה בלתי אפשרי שימצא בשניהם יחד... ולזה לא נזכר בשאול קודם לזה שסרה ממנו רוח ד' גם אחרי חטאו וגזרת ענשו כי אם אחרי שנמשח דוד. ואמנם אמרו "ובעתתו רוח רעה מאת ד'" אפשר שנאמר שייחס זה אל ד' יתברך להיותו הסבה הראשונה בכל הדברים... או שהיה זה מכלל ענשו... שהיה מחשב תמיד שד' סר מעליו ויהי אויבו, ושזה הדמיון סבב לו החולי והרעד, ויהיה אם כן אמרו "מאת ד'", פירושו מסבת היות הקל יתברך נפרד ממנו, לא שיהיה הקל יתברך הוא הפועל לחולי ההוא בעצם.

The text said that immediately after David was anointed as king, the spirit of Gd was manifest upon him, and it immediately left Shaul. I think this was because this spirit was not only a spirit of might, as may be found in many mighty people together, but it was a spirit of magnitude of heart, a spirit of justice... as is suited for an Israelite king, specifically. This could not exist for two people together... And therefore it did not mention for Shaul before this that the spirit of Gd had left him, even after his sin and the decree of his punishment, but only after David was anointed.

In truth, when it said, "And an evil spirit from before Gd frightened him," perhaps we could say that it attributed this to Gd as the First Cause for everything... Or, that it was part of his punishment...

[Or] that he perpetually thought that Gd had left him and become his foe, and this imagined thought caused his illness and anxiety, so that when it said "from before Gd," it meant because Gd separated from him. Not that Gd actively created the illness.

9. Radak to Shemuel I 16:14

ובעתתו - בעתה אותו עד שלא הי' בדעתו:

"And it frightened him" – it frightened him to the point that he lost his mind.

10. Abarbanel to Shemuel I 16:14

ששאול, אחרי שסרה ממנו רוח ד' הנזכר, לא נשאר כיתר האנשים, אבל סבבוהו בלהות ומחשבות רעות, והיה תמיד דמיונו מתעסק בענשו ואיך קרע ד' את מלכות ישראל מעליו ואיך רוחו הטוב סר מעליו, ומתוך זה נשרף דמו ונתהוה בו חולי המילאנ"קולייא המתהוה באדם משריפת הדם והאדומה השרופה. וכבר כתבו הרופאים שבחולי הזה יפסד הדמיון והכח המחשב, ויקרה לו הצער והדאגה ויפחד וירעד ויגעש בפחי נפש...

For Shaul, after the aforementioned spirit of Gd left him, did not remain like other people. He was surrounded by nightmares and bad thoughts, and his imagination was continually occupied with his punishment, and how Gd had torn the throne of Israel from him, and how his good spirit had left him. From this, his blood burned and he developed the "melancholy" disease which happens from the burning of blood and red bile. The doctors have already written that in this disease, imagination and the power of thought are destroyed, pain and worry befall him, and he will fear and tremble and churn in depression...

11. Rambam, Commentary to Mishnah Shabbat 2:5

"רוח רעה" קורין לכל מיני "אלמאלנכ'וליאת", ויש מהן מין שהחולה בורח ויוצא מגדרו כשרואה אור או כשהוא נמצא בין בני אדם, וימצא נחת רוח ותשקוט נפשו בחושך ובבדידות ובמקומות השוממין, וזה מצוי הרבה בבעלי המרה.

Ruach raah is a term used for all manner of melancholy. In one kind, the sufferer flees and leaves his space when he sees light or he is found among people, and he finds calm and his spirit settles in darkness and seclusion and desolate places. This is very common among people with bile.

12. Abarbanel to Shemuel I 16:14

אמנם עבדיו חשבו שהרוח האלקי לא סרה מעם שאול ושתמיד היה דבק בו, אבל חשבו שהיה השפע הבא אליו מורה רעות העתידות לבוא, ולזה היה נבעת ורעד מפאת התעצבו על איכות השפע הבא אליו

But his servants thought that the Divine spirit never left Shaul and always remained close to him, but they thought that the influence coming upon him portended bad future events. Therefore he was frightened and anxious, because he was upset about the nature of the influence coming upon him.

16:16-23 King David, Court Musician?

13. Talmud, Sanhedrin 93b

כל הפסוק הזה לא אמרו דואג אלא בלשון הרע: "ידע נגן" שיודע לישאל, "גבור" שיודע להשיב, "איש מלחמה" שיודע לישא וליתן במלחמתה של תורה, "ונבון דבר" שמבין דבר מתוך דבר, "איש תואר" שמראה פנים בהלכה, "וד' עמו" שהלכה כמותו בכל מקום. בכולהו אמר להו "יהונתן בני כמוהו," כיון דאמר ליה "וד' עמו" מילתא דבדידיה נמי לא הוה ביה, חלש דעתיה ואיקניא ביה. דבשאול כתיב "ובכל אשר יפנה ירשיע" ובדוד כתיב "ובכל אשר יפנה יצליח."

מנלן דדואג הוה? כתיב הכא "ויען אחד מהנערים" מיוחד שבנערים, וכתיב התם "ושם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר לפני ד' ושמו דאג האדמי אביר הרעים אשר לשאול."

Doeg only said this entire verse as harmful speech:

"Knows how to play" – He knows how to ask;

"Mighty" - He knows how to respond;

"Warrior" – He knows how to engage in the battle of Torah;

"Understanding" - He comprehends one thing from another;

"A man of appearance" – He can bring proofs to his position in Jewish law;

"And Gd is with him" – The law always follows his view.

For all of them, [Shaul] replied, "My son Yehonatan is the same." Once he said [to Shaul] "And Gd is with him," something that [Shaul] also lacked, he was upset and jealous. For of Shaul it says, "And wherever he turned yarshia," and of David it says, "And wherever he turned he succeeded."

How do we know this was Doeg? Here it says, "And one of the youths answered" – the special youth. And there it says, "And there one of Shaul's servants was stopped before Gd, and his name was Doeg the Edomite, the mightiest of Shaul's shepherds."

14. Midrash Shemuel 18:4

ויחמול שאול והעם על אגג וגו', בר קפרא אמר זה דואג שהיה שקול כנגד כל ישראל...

"Shaul and the nation spared Agag, etc." Bar Kappara said: This is Doeg, who was the equal of all Israel...

15. Talmud, Chagigah 15b

תלת מאה בעיי בעו דואג ואחיתופל במגדל הפורח באויר.

Doeg and Achitofel asked 300 questions about a cabinet open to the air.